

**Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение - лицей
г. Владикавказа**

«Согласовано»

с методическим объединением
учителей родного языка и
литературы

Протокол № 1

29 августа 2023

«Согласовано»

с зам. директора по УВР
МБОУ-лицей г.Владикавказа

Токаевой Л.М.

30 августа 2023

«Утверждаю»

Директор МБОУ-лицей
г. Владикавказа

Бирагова Л.Л.

Приказ № 60

от 31 августа 2023

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

**по курсу «Родная (осетинская)
литература» для 7 класса
на 2023-2024 учебный год**

г. Владикавказ

2023г

Æмбарынгæнæн фыстæг кусæн программæ Гæздæрты Азæйы 7-æм къласы «Ирон литературæ»-йы хрестоматимæ

Программæ арæзт æрцыд ног Федералон Паддзахадон Ахуырадон Стандарты (ФПАС-ы) домæнтæм гæсгæ

**Кусæн программæ
ирон литературæйæ, 7-æм кълас,
къуыри 1,5 сах**

Æмбарынгæнæн фыстæг

Программæ арæзт у Республикæ Цæгат Ирыстон – Аланийы иумæйаг æмæ профессионалон ахуырады Ирон æвзаг æмæ литературæйы программæйы бындурыл (Дзæуджыхъæу: «СЭМ» - 2021, 208 ф.)

Адæмы монон царды кæддæриддæр стыр ахадындынад уыдис фольклор æмæ аив литературæйæн. Уыдоны нывæфтыд æрцыд сæ цард, сæ историйы ахсджиадæр цаутæ, сæ зондон фæлтæрддынад. Уыдоны ис зонды суадон, ныхасы фидауц æмæ бæрзонд идейæтæ. Дзырдаивадæн йæ нысаниуæг фæуæлдæр ис нæ рæстæджы. Уый рæзгæ фæлтæры хъомыл кæны гуманизм æмæ граждайнаг идеалтыл, фидар кæны адæмы удварн, уымæй рæзынц монон æмæ культурон традицитæ. Уымæ гæсгæ скъолайы куысты ахъаззагдæр у литературæ ахуыр кæнын.

Программæйы нысан æмæ хæстæ

7-æм къласы ирон литературæйæ скъоладзаутæ ахуыр кæнынц фольклор æмæ литературæйæ хицæн уацмыстæ. Уыдон сты аив, мидисджын, скъоладзау йæ кармæ гæсгæ кæй бамбардзæн, ахæмтæ.

Ирон литературæ ахуыр кæнынæй *сæйрагдæр нысанта сты*: зонындзинæдтæ раттын ирон литературæйæ аивадон тексты бындурыл; литературон уацмыс анализ кæнынæй зонындзинæдтæ арфдæр кæнын; аивадон уацмыстæ кæсыны культурæ рæзын кæнын. Уымæ стыр нысаниуæг ис аивадон литературæйы фæрцы удварны хъомылад фарстатыл кусын, абоны рæстæгæн аргъ кæнын зонын; æгъдау, кад, намыс, патриотизм æмæ граждайнаг хæстæ цы сты, уый зонын; гуманон дунембарынад æмæ национ химбарынадæй хайджын кæнын; литературон уацмысы эстетикон æнкъарæнтæ æмбарын; ирон адæмы национ культурæйы сæйраг миниуджытæ литературон тексты агурын.

Ирон адæмон сфæлдыстад у адæмы монон культурæйы ахъаззаг хай. Уый у нæ адæмы «зонд æмæ зæрдæйы рухсæй нывæст». Фольклоры сыгъдæгæй зынынц царды нывæфтыд истори, фæлтæрты сагъæстæ æмæ бæллицтæ. Нæ фыдæлтæм нæ уыд фысгæ истори, фæлæ нын адæмон сфæлдыстад у ахсджиаг историон æрмæг, уый фæрцы базонæм ивгъуыд заманты цард. Фольклоры æппæт жанртæ дæр æвдисынц адæмы цард, сæ зонд, сæ хъуыдытæ, сæ цæстæнгас цардмæ, æрдзы фæзындтæм. Уымæ гæсгæ йын ис стыр зонынадон, хъомыладон æмæ эстетикон ахадындынад.

Программæ стыр ахъаз уыдзæн ирон фольклор хуыздæр бамбарынаг, йæ сæйраг проблемæтæ йын бæстондæр раиртасынаг, адæмон сфæлдыстад ахуыр кæнынæн æххуысгæнæг æрмæг, амонаг мадзал.

Ахуырадон программæйы нысанта æмæ хæстæ:

- адæмон сфæлдыстады æппæт хуызтæ, йæ сæйраг жанртæ æмæ сæ миниуджытæ алыварсыгæй равдисын;
- фольклор æмæ аив литературæйы хицæндынад бамбарын кæнын;
- æппæт жанрты текстты бындурыл зонындзинæдтæ райсын;

- историон-хъайтарон традициты фæрцы æрыгон фæлтæрма хæццæ кæнын патриотизм æмæ гуманон æнкъарæнтæ, идейæтæ, нæртон дуджы идеалтæ;
- кæсыны æмæ ныхасы культурæ бæрзонддæр кæнын.

7-æм къласы Кусæн программæйы нысанта æмæ хæстæ баххæст кæнынæн ахуыргæнæг рæстæг пайдагонд цæудзæн ахæм ахуырадон фæрæзтæй :

Ахуыргæнæн чингуытæ:

Ирон литературæ. Хрестомати. 7-æм кълас. Гæздæрты А. , Дзапарты З. – Дзæуджыхъæу: «Ир», 2013 – 311 ф.

Методикон æрмæг ахуыргæнæгæн:

Тлаттаты Анна. Ирон литературæ ахуыр кæныны методикæ 5-8 кълæсты. – Дзæуджыхъæу: «Ир», 1991 – 150 с.

1. 2. Сæйраг домæнтæ скъоладзауты зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæм

Скъоладзаутæ хъуамæ зоной:

- адæмон сфæлдыстады сæрмагонд æууæлтæ, мидисæмæ хицæн миниуджытæ;
- фольклоры сæйраг хуызтæ æмæ жанртæ;
- текст æвзарын;
- уацмысты авторты цард æмæ сфæлдыстады тыххæй бæлвырд зонындзинæдтæ;
- аивадон ныв æмæ фæлгонц цы мадзæлттæй арæзт цæуынц, уый;
- хицæн литературон терминтæ.

Скъоладзаутæ хъуамæ арæхсой:

- уацмысты тексттæ аив æмæ æмбаргæ каст кæнынмæ;
- фольклоры жанрты тексттæ арф æмбарын æмæ æнкъарынмæ;
- мифтæ æмæ истори кæрæдзийæ хицæн кæнынмæ;
- текстты мидис æвзарынмæ, хи ныхæстæй йæ дзурынмæ;
- архайджытæн характеристикæ дæттын, кæрæдзийыл сæ абарынмæ;
- уацмысы нывæфтыд æвзаджы рæсугъддзинад æмæ йæ аивадон гæнæнтæ æвзарынмæ;
- уацмыс æмæ йæ архайджыты тыххæй йæ хъуыдытæ зæгъын, цаутæн аргъ кæнын, цардимæ сæ бæттын.

7-æм къласы Ирон литературæйы Кусæн программæйы структура

7-æм къласы ирон литературæйы Кусæн программæ арæзт у системондзинад æмæ накондзинады принциптыл.

Программæйы бæрæггонд цæуынц, литературæйы теорийæ ахуырдаутæ хъуамæ цы ног зонындзинæдтæ райсой, уыдон.

Æрмæджы равæрды хынцгонд æрцыдысты скъоладзауты кары хицæндзинæдтæ дæр.

Программæйы бæрæггонд æрцыд ахуыры азы сахæтты нымæц, алы темæйæн дæр дзы цас лæвæрд цæуы, уый.

Программæйы сæйрагдæрыл нымæд цæуы коммуникативон компетенцитæ (арæхстдзинадтæ), культурæамонынады (культуроведческая) компетенци рæзын кæнын.

Коммуникативон компетенци (арæхстдзинад) амони, цæмæй скъоладзаутæ арæхсой ныхасы хуызтæй (дзургæ, фысгæ, хъусгæ) пайда кæнынмæ, ныхасы уавæртæм гæсгæ арæхсой сæ ныхас аразынмæ.

Культурæамонынады (культуроведческая) компетенци – ирон литературæ ирон адæмы культурæимæ зонгæ кæныны фæрæз кæй у, уый æнкъарын; литературæйы бастдзинадтæ истори æмæ адæмы культурæимæ, ирон ныхасы этикетон нормæтæ зонын, пайда кæнынмæ сæ арæхсын.

Иумæйагæй ахуырадон предмет «Ирон литературæ»-йы сæйраг хæстæ сты:

- литературон уацмысты бындурыл хъомыладон куыст кæнын;
- логикон хъуыдыкæнынады рæзтыл кусын;
- скъоладзауты фæцалх кæнын хиуыл кусыныл, ирон литературæ хибарæй ахуыр кæныныл;
- иумæйаг ахуырадон арæхстдзинадтæ рæзыныл куыст (удгоймагон, регулятивон, зонындзинадтæ исыны (познавательный), коммуникативон.

Предметы хицæндзинад:

Ирон литературæ у ирон адæмы уд æмæ зонд, ирон адæмы культурæйы хæзнадон; ирон литературæ у ныхас кæныны, хъуыдытæ æргом кæныны фæрæз, нæ адæмы царды тыххæй зонындзинадтæ кæрæдзийæн дæттыны фæрæз. Литературæ канд хъуыдытæ æргом кæныны фæрæз нæу, литературæ у хъомылады хотых, æмæ уымæ гæсгæ ирон литературæйы ахуыртæн скъолайы ис стыр ахадындзинад.

Ранымæд уавæртæ амоницæн предметы хицæндзинад:

Ирон литературæ у ахуырадон хай «Филологи»-йы къабæзтæй иу, æнгом баст у ахуырадон предмет «Ирон æвзаг»-имæ. Ирон литературæ у скъоладзауты дзырдутæ хъæздыг кæныны мадзал, сæ ныхасы культурæ, иумæйагæй коммуникативон арæхстдзинадтæ рæзын кæныны фæрæз.

Ирон литературæйы фæрцы ахуырдаутæ хуыздæр банкъардзысты дзырды эстетикон функци, фæцалх уыдзысты, хъуыдытæ æргом кæнынæн бæлвырд дзырдтæ ссарынмæ.

Программæмæ гæсгæ скъоладзаутæ базонгæ уыдзысты канд фольклорон æмæ литературон уацмыстимæ нæ, фæлæ ма литературæйы теорийы хицæн æмбарындтимæ дæр.

Ирон литературæ хъæздыгдæр æмæ мидисджындæр кæны скъоладзауты миддуне, сæ дунембарынад; ирон литературæйы фæрцы сывæллæттæ базонгæ уыдзысты адæмон сфæлдыстадимæ, ирон литературæйы хуыздæр уацмыстимæ.

7-æм къласы ирон литературæйы курсы мидис

Эпос. Нарты кадджытæ. «Батрадз æмæ Сохъыр уæйыг Æфсæроны фырт Алæф», «Сослан - тыхагур», «Фæндыр куд фæзынди» Таурæгътæ. «Кодзырты Таймураз», «Ларс æмæ Хуха».

Санаты Уари «Бæтæйы фырттæ».

Хетæгкаты Къоста. «Хъуыбады», «Ныфс», «Æнæ хай», «Тæхуды», «Лермонтовы цырты цур», «Всати»

Гæдиаты Секъа «Арагуийы Ерыстау æлдар»

Тугъанты Батырбег «Бæхдауæг»

Гаглойты Рутен . радзырд «Цард».

Коцойты Арсен. Радзырд «Дадолты мæт». Пьесæ «Гæдыйы къах цыбыр у».

Гæдиаты Цомахъ. «Фæндон». Æмдз. «Хуры тын», «Бæлон», «Ме' фсымæрмæ».

Нигеры.«Бадилон симд».

Хъуылаты Созырыхъо «Тотрадзы зарæг». «Муссæйы скъола».
 Хъамбердиаты Мысост. «Чызгимæ ныхас», «Æхсæвæддæ».
 Малиты Геуæрги. «Дзирасгæ».
 Дзесты Куыдзæг. Радзырд «Хорхæссæг».
 Фæрнион Къоста. «Хъæбатыр Цæргæс».
 Мамсыраты Дæбейы цард æмæ сфæлдыстад. «Цыт».
 Кочысаты Мухарбег «Хъама», «Адæмы маст».
 Калоты Хазби. «Кард», «Фæстаг салам».
 Джимиты Геуæрги «Сау мигъ»
 Дзадтиаты Тотырбег. «Уæлдæфы-ирон чызг».
 Гафез. «Зарæг цæрæнбоныл».
 Дзаболаты Хазби «Фашистгæ æхсынц Пушкины».
 Плиты Грис. «Мад», Балладæ «Иунæджы кадæг»
 Цæрукъаты Алыксандр. «Гъе-уæдæй куы зонын, Фыдыбæстæ, дæу».
 Хъайттаты Сергей «Ирæд».
 Тетцойты Таймураз. «Мæ Дигори мæйрохс», «Мæ гъæу».
 Хъайтыхъты Азæмæт «Ус богал»
 Хъодзаты Æхсар. «Къостайы хæдзар», «Хъæр мæрдтæм»
 Дзасохты Музафер «Къостайы мидныхас» «Бæхы цæссыгтæ»
 Малиты Васо. «Скифтæ», «Дыууæ бæласы».
 Джыккайты Шамил. «Мад». «Дауыт Сосланы хъынцъым».
 Ходы Камал. «Кæмдæр ирон лæппутæ зарынц», «Рагон нырыккон зарæг».
 Хаджеты Таймураз. «Мæ рох къуым», «Ирыстонмæ».

Сæйраг домæнтæ 7-æм къласы ахуырдауты зонындзинæдтæм

Сæйраг домæнтæ

Ахуырдауцæ хъуамæ зоной:

- цы уацмыс ахуыр кæнынц, уый текст, мидис, йæ цаутæ æмæ сæ рæст (сюжет); сæ хъайтарты, уыдоны æууæлтæ æмæ æмхастыгæ;
- дзырдаивады хуызтæ: фæ лъклорæй – миф, кадæг, таурæгъ, аргъау, зарæг: литературæйæ – радзырд, поэмæ, драмæ, æмдзæвгæ; аивадон фæрæзтæй – юмор, сатирæ. Сурагт æмæ фæлгонц, строфа æмæ рифмæ, эпитет. Метафорæ, абарст, фæсномыг ныхас (аллего́ри), символ.

Скъоладзаутæ хъуамæ арæхсой:

- алыхуызон текстæ раст, аив æмæ рæвдз кæсынмæ;
- цы уацмыстæ сахуыр кодтой, уыдоны мидис радзурынмæ; фæрстытæн бæстон дзуапп дæттынмæ;
- уацмысы мидис равдисынæн пълан саразынмæ, уыцы пъланыл цыбыр сочинени ныффыссынмæ;
- наизусть ахуыр кæнынæн цы текстæ лæвæрд цæуы, уыдон; цы терминтæ ахуыр кодтой, уыдон, сæ нысаниуæг;
- дзырдуты цы дзырдтæ фыст æрцыд, уыдонæн сæ мидис, уыдонæй ныхасы æмæ фысгæ куысты пайда кæнын;
- фæсурокты цы уацмыстæ бакастысты, уыдон тыххæй сæ хъуыдытæ радзурын æмæ ныффыссын;
- цы фæдтой, уый тыххæй радзурын æмæ ныффыссын;

Перечень рекомендуемых интересных осетинских сайтов.

<http://sevos.ru> Электронная версия газеты "Северная Осетия"

<http://www.ugo-osetia.ru> "Южная Осетия" - общественно-политическая газета Республики Южная Осетия.

<http://www.darial-online.ru/> Электронная версия журнала "Дарьял". Все номера. Интересная библиотека

<http://fidiuag.osetia.su/> Журнал "Фидиуаг" на осетинском языке.

<http://osinform.ru/> Сайт ИА ОСинформ Государственной телерадиокомпанией «Ир» Республики Южная Осетия. Оперативное предоставление объективной информации, по Южной и Северной частям Осетии.

<http://zilahar.narod.ru/> РЦИ-Аланийы адæмон газет "Рæстдзинад"-ы фæсивæдон æмæ спортивон рауагъды электрон хуыз .Электронная версия молодежно-спортивного выпуска народной газеты РСО-Алания "Растдзинад"

<http://www.iriston.com/> Проект патриотов Осетии. Много интересной информации.

<http://www.osradio.ru/> Интереснейший и очень полезный проект юго-осетинских энтузиастов. Возможность смотреть осетинские фильмы, спектакли видеоклипы и слушать осетинское радио.

<http://www.ironet.ru/> На сайте можно посмотреть или скачать итоговый выпуск новостей телекомпании "АЛАНИЯ" за текущий день.

<http://www.dukani.ru/> Интернет-магазин. Возможность купить интересные книги, аудио- и видео записи осетинских музыкантов, работы художников и многое другое.

<http://lingvo.osetia.ru/> Очень интересный, насыщенный и полезный сайт для изучающих осетинский язык самостоятельно. Проект старшего преподавателя Санкт-Петербургского Государственного университета, уроженца Владикавказа, Вячеслава Иванова.

<http://allingvo.ru/> Сайт Юрия Дряева для изучающих осетинский язык. Осетинско-русский и русско-осетинский словари для программы Lingvo. Тексты для чтения со словарем. Коллекция осетинских песен с текстами.

<http://abetae.ru/> JAVA -дзырдут. Закачай в свой телефон осетинско-русский словарь. БЕСПЛАТНО

<http://iratta.com> Очень интересный и содержательный сайт. Осетия - Алания. Аланы. Владикавказ.

<http://www.nataabaeva.com> Для любителей живописи. Интересный сайт молодой художницы Натальи Абаевой

<http://alanvakfi.org.tr/index.asp> Сайт турецких осетин (информация дается на турецком языке).

<http://www.region15.ru/> Новости, разнообразная информация, музыка.

<http://osetiny.ru/> Разнообразная информация об осетинском интернете и полезные ссылки.

<http://www.osagrotour.ru/> Информация для любителей сельского и горного туризма.

<http://baragbonta.ru> Об осетинских праздниках на родном языке.

<http://oldvladikavkaz.ru/> Сайт "Старый Владикавказ"

<http://abe87.narod.ru/> Осетинские песни и мелодии.

<http://fond-hadonova.ru> "Яблоко Нартов". Благотворительный фонд профессора З.М. Хадонова

<http://www.mol-sport.ru/> Интересный сайт министерства по делам молодежи, физкультуры и спорта Республики Северная Осетия-Алания

<http://tabol.nm.ru/> Сайт Сергея Таболова об осетинском народе.

<http://www.osetins.com/> Проект "Осетия и осетины" Батраза Хугаева

<http://titus.uni-frankfurt.de/texte/etcs/iran/niran/oss/nart/nart.htm> Нартские сказания на иронском и дигорском, с возможностью чтения при помощи латинского алфавита.

<http://xurzarin.ru> Юго-Осетинская общественно-политическая газета "Хурзарин"

<http://www.iriston.ru> Сайт осетинской диаспоры.

<http://ossetia.ru/> Новости Северной и Южной Осетии. Другая разнообразная информация.

<http://osetia.tv> Видео об Осетии: последние новости, различные передачи, фильмы, интервью, спортивные события.

<http://www.yoo.ru/> Молодежь Осетии

<http://genocide-in-ossetia.com/> Материалы о геноциде народа Южной Осетии и событиях августа 2008 года.

<http://www.fondnasledie.narod.ru/> Фонд сохранения и популяризации нартского эпоса и других источников культурного наследия осетинского народа.

<http://aors.narod.ru/> История и культура Осетии

<http://cominf.org/> Сайт Государственного комитета по информации и печати Республики Южная Осетия

<http://artarv.iriston.com/> Арт-проект Вадима Пухаева о искусстве Осетии

<http://www.osetia.ru/~toma/> История, культура и традиции осетин. Проект Томы Кулаевой.

<http://www.anaharsis.ru/> История, культура, искусство, религия. Проект Валерия Цагараева.

<http://www.travelvlad.com/> Интересный и красочно оформленный сайт для любителей путешествий на Юг и горного туризма.

Къæлиндарон пыланта 7 къласæн

№	сахæттæ	нымæц	Урочы хуыз, тип	Урочы темæ	Универсалон ахуырадон архæйдтытæ	Фæстиуджытæ
1.	1		Урок-балц ивгъуыдмæ	Адæмон сфæлдыстады хуызтæ æмæ сæрмагонд спецификон æууæлтæ. Сæ ахъаз литературæйы рæзтæн.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p align="center">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын кæнын.</p>	<p>Зоной: текст, йæ мидис; йæ цаугæ æмæ сæ рæзт (сюжет); сæ хъайтарты, уыдоны æууæлтæ æмæ æмæ ахастытæ;</p> <p>-дзырдаивады хуызтæ: фольклорæй – миф, кадаг, таурæгъ, аргъау, зарæг; Арæхсой: - тексттæ раст, аив æмæ рæвдз кæсынмæ; - уацмысты мидис радзурынмæ; фæрстытæн бæстон дзуапп дæттынмæ; -уацмысы мидис равдисынаен пылан саразынмæ, уыцы пыланыл цыбыр</p>
2.	1		Ног зонындзинæдтæ амонаны урок	Кадаг «Батрадз æмæ сохъхъыр уæйыг Æфсæрон фырт Алæф»- ы сæйраг хъуыды – адæмы намыс æмæ сæ бартæ хъахъхъæнын.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p align="center">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p align="center">удгоймагон уаа</p>	<p>Эпос. Нарты кадджытæ. «Батрадз æмæ Сохъыр уæйыг Æфсæроны фырт Алæф». Батрадзы патриотон сгуыхт. Адæмы намыс. " Æртæ хистæры раныхæстæ, сæ мидис. Нæртон лæджы хæрзтæ: сæр сæрма æхссын (кад æмæ намыс), патриотизм, рæстдзинад дзурын, хистæр æмæ кæстæры нывыл ахастытæ, гуыбыныл уæздан уæвын, сылгоймагæн æгъдау дæттын. Кадагджы сюжетон</p>

					æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын кæнын.	арæзт. "Уырымæджы æнаenom лæппу".
3.	1		Зонындзинæдтæ иу уагмæ æркæныны урок урок- «диссæгтæ — нæ разы»	Кадаг «Сослан — тыхагур»- хъуыды — тыхæвзарæгыл худын. <i>Презентаци.</i> Фæндыр — адæмы фарн æмæ аивадон символ кадаг « Фæндыр куыд фæзынди» -йы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджыгæ рагацау сбæрæг кæнын базонаен уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстыгæ æвæрын, хи хъуыдыгæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	«Сослан-тыхагур». Сосланы балц. Хирвæссондзинад-фыдбылызы хос. «Фæндыр куыд фæзынди». Фæндыр-адæмы фарн æмæ аивадон символ. "Сослан Сатанайы зындоны цадаг куыд фæрæзын кодта". "Нарты æмбырд, кæнæ Нарт чи хуыздæрыл куыд дзырдтой". «Фæндыр куыд фæзынди». Фæндыр- адæмы фарн æмæ аивадон символ.
4.	1		урок- «диссæгтæ — нæ разы»	«Кодзырты Таймураз» - ы адæм æмæ æлдæртты быцау.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджыгæ рагацау сбæрæг кæнын базонаен уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстыгæ æвæрын, хи хъуыдыгæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	Таурæгъгæ. "Кодзырты Таймураз". "Ларс æмæ Хуха". Санаты Уари. "Бæтæйы фыртгæ". "Кодзырты Таймураз". Таурæгъы конфликт — адæм æмæ æлдæртты быцау. Кæсгон æлдæры æнæгъдау митæ. Ирон мады æгъдау. Таймуразы сгухт. Йæ хъайтарон мæлæт.
5.	1		Урок-лæвар Семæй	Мыггæгты ахастыгæ æмæ быцаутæ «Ларс æмæ Хуха» -йы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджыгæ рагацау сбæрæг кæнын базонаен уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа	"Ларс æмæ Хуха". Таурæгъы мидис — мыггæгты ахастыгæ æмæ быцаутæ. Куырттаты уавæр. Хистæрты ныхас. Æфсымæрты лæгдзинад. Се сгухт фыдгултимæ тохы. Адæмы ахаст т хъæбатырты сгухтмæ.

					<p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
6.	1		Урок рефлексии	<p>Адæмы ахаст хъæбатырты сгуыхтмæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	Адæмы ахаст т хъæбатырты сгуыхтмæ
7.	1		Урок-экскурсия	<p>Санаты Уарийы таурæгъ «Бæтæйы фырттæ» - йы мидис.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	Цæлыккаты Ахмæты куыст адæмон таурæгъыл. Санаты Уари. "Бæтæйы фырттæ". Таурæгъы мидис. Йæ фольклорон æмæ историон бындур. Адæм æмææлдæртты быцæу. Бæтæйы фыртты уавæр, сæ тох намыс æмæ бартыл. Сæ сгуыхт хъуыддæгтæ. Сæ быцæу кæсгон æлдæрттимæ. Будзи æмæ Аслæнбег — адæмы хæргæнджытæ. Сæ трагикон мæлæт. Геройты фæлгонцтæ.
8.	1		Урок-экскурсия урок-портрет	<p>Ирон литературæйы равзæрд. Къоста – поэт, рухстауæг, адæмы фæтæг. Адæмы</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын</p>	Ирон литературæйы равзæрд. Йæ рæзты уавæртæ. Йæ бастдзинад истори æмæ цардимæ. Йæ аразджытæ. Адæймаг — литературæйы сæйраг æвдисинаг. Литературæйы

				<p>царды нывтæ йæ уацмысты</p> <p>Фырт æмæ фыды ахæстытæ «Ныфс» - ы.</p> <p>Презентаци</p>	<p>æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад ,</p> <p>Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>ахадындзинад: зонынадон, хъомыладон, аивадон.</p> <p>Литературæ æмæ аивады æндæр хуызты бастдзинад.</p> <p>Къоста — поэт, рухстауæг, адæмы фæтæг. Йæ царды сæйраг цаутæ. Адæмы царды нывтæ йæ уацмысты.</p>
9.	1		Урок- балц ивгъуыдмæ	<p>«Хъуыбады» - йы мидис.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад ,</p> <p>Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Уацмысы мидис. Сидзæры уавæр. Фыййауы цард.</p> <p>Фæндырдзæгъдæджы цард æмæ хъысмæт. Йæ зарджыты мидис, йæ бæллицтæ. Æрдзы нывты символон (аллегория) мидис. Поэт æмæ фæндырдзæгъдæджы æмхуызон миниуджытæ.</p>
10.	1		Урок-раныхас	<p>Хæххон царды нывтæ «Магуыры зæрдæ» -йы.</p> <p>Лирикон хъайтары бæллицтæ «Тæхуды» -йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад ,</p> <p>Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Хæххон царды нывтæ. Магуыр адæмы зын уавæр æвадат хæхты .</p> <p>Фæллойгæнæг адæймаджы ныфс æмæ оптимизм.</p>
11.	1			<p>Презентаци Æрдзы нывтæ, сæ нысаниуæг «Всати» - йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын,</p>	

					<p>проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадывдзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
12.	1			<p>Презентаци</p> <p>Гæдиаты Секъайы цард æмæ сфæлдыстад. Секъа-адæмон фыссæг.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадывдзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	Секъайы царды хабæрттæ
13.	1		фæсауон мæ экскурси Тексты анализ	<p>«Арагуийы Ерыстау æлдар» - ы мидис. Адæмы тох сæ бартыл.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p>	Уацмысы мидис. Адæмы тох сæ бартыл.

					æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
14.	1		Тексты анализ	Радзырд «Бæхдавæг»- ы мидис.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	Радзырды мидис. Къæрных æмæ кусæг лæппуты хицæн æууæлтæ. Фыдгæнæг — фыдвæндаг. Гуыйманы мидхъуырдухæн æмæ йæ фæсмон. Уацмысы гуманистон хъуыдытæ.
15.	1		Хи æмæ искæй архæйдтытæм хъус дарыныл фæцалх кæныны урок	Гаглойты Рутен. Галуан æмæ уынг — дыууæ царды æвдисæнтæ «Цард» - ы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	Радзырды мидис. Зымæджы нывтæ. Галуан æмæ уынг — дыууæ царды æвдисæнтæ. Хъæздгуыты цард æмæ æгъдæуттæ.
16.	1		Тексты анализ	<i>Презентаци.</i> Коцойт ы Арсены цард æмæ сфæлдыстад. Арсен зианхæссæг æгъдæутты ныхмæ. <i>Презентаци.</i> Радзырд «Дадолты мæт» -ы мидис.		Арсены царды цаутæ. Арсен зианхæссæг æгъдæутты ныхмæ тохгæнæг. «Дадолты мæт» -ы мидис.
17.	1			Пьесæ «Гæдыйы	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын,	Пьесæйы сюжет æмæ архайд.

				къах цыбыр у» - йы сюжет æмæ архайд.	<p>ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	Йæ конфликт. Сауджын æмæ моллойы быцæу. Сæ дин æмæ сæ хи-ны нысан.
18.	1			<p>Презентаци. Гæдиаты Цомахъ. Цомахъы цард æмæ сфæлдыстад. Зымæджы æмæ уалдзæджы символон мидис æмдзæвгæ</p> <p>«Фæндон». «Хуры тын», «Бæлон», «Ме' фсымæрмæ» -йы иумæйаг идейон ахаст.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Фыссæджы царды цаутæ. Цомахъ — рухсад æмæ сæрибарыл тохгæнæг. Æрдзы нывтæ æмæ мæгуыр адæмы уавæр. Поэ ты фæндиæгтæ адæмы амонд æмæ сæрибар цардыл. Зымæг æмæ уалдзæджы символон мидис</p> <p>Ахæстоны фыстытæй". Сæ æнтысты хабар. Сæ иумæйаг идейон ахаст. Эпиграфы нысаниуæг. "Хуры тын". Ахæсты уæззау уавæр. Йæ цин æмæ йæ хъыг. Хуры рухс -сæрибары аллегорийы фæлгонц. "Бæлон". Ахст лæджы ахаст сæрибар бæлонмæ. Мысинагтæ æмæ фæндиæгты сæвæрд. Поэты бæллицтæ -сæрибар æмæ уарзондзинад. "Хæлæг". Ахæсты тыхст, йæ тырнындынад сæрибармæ, фыдыбæстæм. "Ме' фсымæрмæ". Ахæстоны цæстуынгæ æрхæндæг ныв. Ахст адæймаджы зæрдæйы уаг уыцы зындоны уавæры. Ахæстон æмæ æддаг дунейы</p>

						контрасттæ. Лирикон геройты бæллицтæ. Патриоты æнкъарæнтæ
19.	1			<p>Презентации. Нигеры цард æмæ сфæлдыстад. Поэмæ «Бадилон симд» - ы мидис. Æрдзы уаг æмæ йæ аивадон мидис уацмысы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Поэмæйы мидис. Бадилон æлдæртты цард. Сæ куывд æмæ йæ нысан. Се 'гъдæуттæ æмæ сæ зондахаст. Фацбайы удыхъæд. Йæ трагикон хъысмæт. Саг æмæ куыйты æмбисонд. Йæ ахаст поэмæйы сюжетмæ. Æрдзы уаг æмæ йæ аивадон нысаниуаг.</p>
20.	1			<p>Хъуылаты Созырыхъо. «Тотрадзы зарæг» -ы хуымæтæджы лæджы сгуыхт..</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Поэмæйы мидис — хуымæтæг ирон лæджы сгуыхт. Тотырадзы балцы нысан. Хъæсойы æгъдау æмæ уæздандзинад. Дардбæстаг æлдæртты уаг. Идæдз усы зондахаст, йæ фæндон. Тотырадзы зонд.</p>
21.	1			<p>Хæххон лæджы цард «Муссæйы скъола» - йы. Хицæн фæлтæрты ахаст ахуырадмæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын,</p>	<p>Хæххон лæджы цард. Муссæйы хæстон хъуыддæгтæ. Йæ бæллиц — скъола саразын. Адæмы æмбырд. Хицæн фæлтæрты ахаст ахуырадмæ. Хæрзгæнæг адæймаджы амонд.</p>

					<p>ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад ,</p> <p>Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
22.	1		Урок-беседæ	<p>Хъамбердиаты Мысост.</p> <p>Æмдзæвгæтæ:</p> <p>«Чызгимæ ныхас»,</p> <p>«Æхсæвæддæ»- йы сæйраг хъуыдытæ.</p> <p>Малиты Георги «Дзирасгæ»</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад ,</p> <p>Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	Æрдзы диссæгтæ, æхсæвы нывтæ. Æрдз æмæ адæймаджы цард. Æрдзы фидауц — поэзийы суадон. Лириконтæ геройы патриотизм
23.	1		урок-лекци	<p>Презентаци. Дзесты Куыдзæджы царды хабæрттæ.</p> <p>Радзырд «Хорхæссæг» -ы архайд æмæ цаутæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад ,</p> <p>Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	"Хорхæссæг". Архайд æмæ цауты рæстæг. Хæххон æвдат царды нывтæ. Хоры сæфт. Адæмы катый. Фыд æмæ фырты балц.
24.	1		Тексты анализ Урок-зондзинадæ дæ хъахъхъæны н	<p>Тох царды сæрвæлтау æрдзы тыхтимæ.</p> <p>Пейзажы ахадындзинад уацмысæн.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p>	Тох царды сæрвæлтау æрдзы тыхтимæ. Трагиконтæ хъысмæт æмæ йæ аххосæгтæ. Радзырды гуманистон хъуыдытæ. Пейзажы ахадындзинад уацмысæн.

					<p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
25.	1		урок-лекци Тексты анализ	<p>Презентации. Фæрнион Къоста. Дзæрæхохты Хадзы – Мураты сгуыхтытæ «Хъæбатыр Цæргæс» -ы. Хъайтары тохы нысан уацмысы</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Фæрнионы царды хабæрттæ."Хъæбатыр цæргæс". Дзæрæхохты Хадзы-Мураты сгуыхтытæ. Æцæгдзинад æмæ æрхъуыды ацы радзырды. Адæмы ахаст хъайтармæ. Хъайтары тохы нысан. Йæ фæзминаг миниуджытæ. Сæрибар æмæ патриотизмы мотивтæ радзырды.</p>
26.	1		Урок- беседæ	<p>Кочысаты Мухарбег. Хæст æмæ адæймаджы хъысмæт «Хъама», «Адæмы маст» -ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Поэты хъысмæт. "Мæ хæс". Хæст æмæ адæймаджы хъысмæт. Патриоты хæс, йæ тохы нысан. Поэты бынат æхсæнады царды. Адæймаджы намыс æмæ сæрыстырдзинад. "Фæстаг салам". Хæстоны хъысмæт. Поэт-патриоты ард. "Хъама". Йæ темæ. Поэты ахаст йæ хотыхмæ рæстæджы ивæнты. Поэты фæдзæхст — сæрибар æмæ фыдыбæстæ хъахъхъæнын, тохмæ цæттæ уæвын. "Адæмы мæт". Æмдзæвгæйы темæ — знæгты æрбабырст æмæ советон адæмы патриотизм. Поэты ныфс æмæ оптимизм, йæ сидт уæлахизыл тохмæ.</p>
27.	1		Урок- беседæ	Мамсыраты Дæбе.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын,</p>	<p>Дæбе — зынгæ ирон фыссæг. "Цыт". Цауты историон</p>

				<p>Цауты историон рæстæг - «Цыт»- ы. Дыууæ хæдзары царды дыууæ уавæры æвдисæнтæ.</p>	<p>ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>рæстæг. Дыууæ хæдзары царды дыууæ уавæры æвдисæнтæ. Дзынгайы уаг, йæ удыхъæд, йæ хъысмæт. Цолайы цардвæндаг. Йæ монон рæзт æхсæнадон царды. Цыт æмæ намысы мидис дыууæ æхсæнады. Уацмысы идейæ — фæллойгæнæгæн кад кæнын.</p>
28.	1		Иумæйаг хатдзæг кæныны урок Тексты анализ	<p>Презентаци.</p> <p>Дзынгайы удыхъæд. Уацмысы идейæ – фæллойгæнæгæн кад кæнын.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
29.	2		Н/Р/К	Нывæцæн	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	

30.	1		Урок-беседа Тексты анализ	Калоты Хазби. Презентаци. Поэты фæдзæхст «Фæстаг салам»- ы. "Кард"	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонаен уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	Поэты хъысмæт. Йæ лирикайы мотивтæ. Сæрибары хæстоны сгуыхт æмæ кад. "Фæстаг салам". Æвзыгъд лæппуйы хъуыдытæ хæстмæ цæугæйæ. Йæ лæгдзинад. Йæ ныфс, йæ идеалтæ. Сыгъдæг уарзондзинад æмдзæвгæйы. Хæстон уавæр. Мады фæдзæхст йæ фыртæн — фыдæлты кард кадимæ дарын. Тохон фæлтæрты бастдзинад, хъайтарон традицитæ.
31.	2		у рок- балц ивгъуыдмæ	Джыккайты Шамил.Сосланы хæстон сгуыхтытæ «Дауыт Сосланы хъынцъым» -ы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонаен уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	текст раст, аив æмæ рæвдз кæсынмæ; - уацмысты мидис радзурынмæ; фæрстытæн бæстон дзуапп дæттынмæ; -уацмысы мидис равдисынæн пълан саразынмæ, уыцы пъланыл цыбыр сочинении ныффыссынмæ; -персонажтæн характеристика дæтттынмæ; -, уыдон тыххæй йæхи хъуыды зæгъынмæ; -дзырдутæй æмæ хрестоматийы фиппаинагтæй пайда кæнынмæ.
32.	1		Урок-беседа	Гафез (Гаглойты Федыр). Цæф æфсæддоны уавæр æмæ сгуыхт «Зарæг цæрæнбоныл» -ы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонаен уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа	Поэмæ – монолог, йæ аивадон æууæлтæ.Хæст æмæ хæстон. Цæф æфсæддоны уавæр. Йæ сгуыхт. Йæ фæстаг хъуыдытæ цард æмæ намысыл. Поэмæ-монолог, йæ аивадон æууæлтæ.

					æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
33.	1			Хъайттаты Сергей Радзырд «Ирæд» -ы мидис Хистæры фарн хъахъхъæнын – уацмысы сæйраг хъуыды..	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	Проблемон фарстатæн дзуапп дæттын.
34.	2			Изложени		
35.	1			Дзаболаты Хазби «Фашисттæ æхсынц Пушкины» ы генийы æнæмæлæт	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	Дзаболаты Хазби — поэт. Йæ лирикон мотивтæ. Фашистты фыдракæндтæ. Сæ ахаст культурæмæ. Фашизм — адæм æмæ сæрибары знагтæ. Поэты хъысмæт. Гени — æнæмæлæт. Уацмысы актуалон идейæтæ.
36.	1			<i>Плиты Грис.</i> Хæсты æвирхъау фæстиуджытæ «Мад» -ы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа	<i>"</i> . Хæсты æвирхъау фæстиуджытæ. Мад æмæ йæ сидæр сабийы хъысмæт. Мады сидт сабырдзинадмæ. Презентац и

					<p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
37.	1			<p>Плиты Грис.Балладæ «Иунæджы кадæг» - ы фольклорон бындур.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Балладæйы фольклорон бындур. Иунæджы уавæр, йæ трагикон хъысмæт. Абырджыты фыдракæнд. Æрдз фыдракæнды ныхмæ. Адæмы рæстаг тæрхон. Уацмысы гуманистон идейæтæ — тæригъæд нæ тайы,</p>
38.	1		Тексты анализ	<p>Букъуылты Алыкци Радзырд «Æвдадзы хос» -ы мидис. Сæйраг архайджыты зондахаст.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Радзырды мидис. Дыууæ цæстæнгасы æхсæнадон куыстмæ..</p> <p>Сæйраг архайджыты зондахаст, сæ удыхъæды миниуджытæ. Адæймаджы хорздзинады æууæлтæ</p>
39.	1			<p>Тетцойты Таймураз. Таймуразы лирикаейыл афæлгæст.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын</p>	<p>. "Мæ Дигори мæйрохс", "Мæ гъæу". Рæсугъддзинад æнкъарын — уды фидауц. Патриотон хъуыдытæ — поэзийы мидис.</p>

					<p>æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
40.	1		<p>Урок-диссæгты фæз</p> <p>Урок-беседæ</p>	<p>Презентаци.</p> <p>Хъайтыхъты Азæмæт Таурæгъ «Ус богал» -ы мидис.</p> <p>Зæхх – царды фæрæз.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын</p> <p>æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Уацмысы сюжет. Адæмы быцæу.</p>
41.	1		Урок-беседæ	<p>Хъодзаты Æхсар.Къостайы стыр куыст æмæ граждайнаг сгуыхт «Къостайы хæдзар» -ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын</p> <p>æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
42.	1			<p>Дзасохты Музафер Зонд – æнамонды хос «Къостайы мидныхасы» -ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын,</p>	

					<p>проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
43.	1		Тексты анализ	Радзырд «Бæхы цæссыгтæ» -йы мидис.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
44.	1			<i>Цæрукъаты Алыксандр.Презентаци.</i> Адæймаг æмæ райгуыраен бæстæйы иудзинад «Гъе уæдæй куы зонын...»	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
45.	1		Балц-ивгъуыдмæ	<i>Малиты Васо.Презентаци.</i>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p>	Авторы фæдзæхст: аразын – царды хос, адæмы фарн.

				Скифтæ – Иры номдзыд фыдæлтæ «Скифтæ» - йы	<p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
46.	1		Урок-беседаæ	<p><i>Хаджеты Таймураз Презентац.</i></p> <p>Хæххон æрдзы нывтæ «Мæ рох къуым» -ы.</p> <p>«Ирыстонмæ»</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Зоной: текст, йæ мидис; йæ цаутæ æмæ сæ рæст (сюжет); сæ хъайтарты, уыдоны æууæлтæ æмæ æмæ ахастытæ;</p> <p>-дзырдаивады хуызтæ: литературæйæ – радзырд, поэмæ, драмæ, æмдзæвгæ; аивадон фæрæзтæй – юмор æмæ сатирæ, сурæт æмæ фæлгонц, строфа æмæ рифмæ, эпитет, метафорæ, абарст, фæсномыг ныхас (аллегии), символ.</p> <p>Арæхсой: - тексттæ раст, аив æмæ рæвдз кæсынмæ;</p> <p>- уацмысты мидис радзурынмæ; фæрстытæн бæстон дзуапп дæттынмæ;</p> <p>-уацмысы мидис равдисынæн пылан саразынмæ, уыцы пыланыл цыбыр сочинении ныффыссынмæ;</p> <p>-персонажтæн характеристика дæттынмæ;</p> <p>-, уыдон тыххæй йæхи хъуыды зæгъынмæ;</p> <p>-дзырдутæй æмæ хрестоматийы фиппаинагтæй пайда кæнынмæ.</p>
47.	1		Урок-беседаæ	Ходы Камал. Ирон	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын,	Фыдыуæзаг уарзыны темæ. Лириконт хъайтары

				<p>зарæг – царды хъæлæс, æхсар æмæ намысы фидиуæг æмдзæвгæ «Кæмддæр ирон лæппутæ зарынц» - ы.</p> <p>Хаджеты Таймураз «Мæ рох къуым», «Ирыстонмæ»</p>	<p>ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад ,</p> <p>Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>цæстæнгас царды иууыл егъаудæр хæзнатæм (райгуыраен къона, ныййарæджы узæлд, хи къухвæллой)</p>
--	--	--	--	---	---	--